

Kako mjerimo, u nemonetarnom smislu, vrijednost kina za zajednicu kojoj služi?

Kako biste kvantificirali njegov doprinos blagostanju i društvenom razvoju zajednice i njegove pozitivne efekte na ekonomiju? Na takva je pitanja oduvijek bilo vraški teško odgovoriti, no sada su odgovori nužni.

forum "ZA LITUVU"

talk show s političarima

green house:stereo 45

akcija stanovnika Vilnusa "RASPRODANO"

ljudski lanac entuzijasta plivača

akcija "Amerika will help us"

Slučaj kina Lietuva (Litva) jezgra je PRO-TEST LAB-a, projekta – kampanje – borbe za kino Lietuva, kojeg su pokrenuli Nomedas i Gediminas Urbonas. Projekt je predstavljen na nekoliko međunarodnih izložbi: Populism, Gwangju bijenale, Moskovski bijenale, muzej Pecci (Prato, Italija), Venecijanski bijenale i Fluxus (Berlin).

Arhiv PRO-TEST LAB-a okuplja, kolektivizira i objavljuje sve dokumentarne materijale protestnih aktivnosti u vezi s kampanjom. Arhiv bilježi i sve različite aktivnosti, događanja i umjetničke radove nastale u suradnji s PRO-TEST LAB-om, a nastavlja se širiti sa svakom izložbom i otkako je situacija kina Lietuva ušla u službenu državnu proceduru (o njezovoj se sudbini odlučuje u parlamentu i na sudovima) . Protest se nastavlja...

PRO-TEST LAB

Od nezavisnosti 1990. godine Litva je uklještena u suludo razdoblje privatizacije, porasta i uništavanja vlasništva. Poput otimanja zemlje na Divljem zapadu ili zlatne groznice, špekulanti i tajkuni nekretninama udružili su snage s korumpiranim gradskim birokratima kako bi nanovo razvili zemlju u ludačkom tempu. Njihov je jedini motiv bio profit, a glavne žrtve javni prostor, značajne građevine, kulturni život i javno mnijenje. Njihova je metoda jednostavna: reći stanovništvu kako je tržišna ekonomija dobra za sve, uvjeriti ih kako je kapital kralj, podsjetiti javnost da je najbolji način da se izbriše sovjetska povijest taj da Litva izgleda poput Šangaja, Rija ili Bilbao: da se zemlja učini privlačnom za još veća ulaganja i rast.

U sovjetskom razdoblju kina su igrala važnu ulogu u javnom kulturnom životu, a velike kino dvorane građene su u središtima litvaskih gradova. Te su dvorane ispunjavale ključnu ulogu kao mjesta javnih susreta i okupljanja. Nakon osamostaljenja, kada su se sovjetske strukture naglo i masovno raspale, kino dvorane su postale središta atrakcija za tržište nekretnina. Privatnom je poduzetništvu u kratkom roku pošlo za rukom da preuzme i uništi gotovo sva kina u Vilniusu, pretvarajući ih u stanove i supermarkete.

Nestalo je više od 20 kino dvorana, uključujući i takva urbana znamenja kao što su: Ausras (Zora), Zvaigzde (Zvijezda), Spalis (Listopad), Pionierius (Pionir), Pergale (Pobjeda), Tevynė (Domovina), Kronika (Dnevnik), Aidas (Jeka), Planeta (Planet), Neris, Vingis, Lazdynai, Vilnius, Maskva (Moskva) i LIETUVA (Litva). Kao

slab nadomjestak, a zrcaleći tragediju gradova diljem svijeta, izgrađena su dva monstuma - multiplex kina: Coca Cola Plaza u predgrađu i Akropolis Cinemas. Potonji, dijelom najvećeg litavskog prodajnog centra (mall), utjelovljuje *mallifikaciju* Litve. S multipleksima su došli i multiplex holivudski filmovi: tako je zatiranje filmskog prostora šifriralo zatiranje nezavisnog filmskog programiranja.

PRO-TEST LAB razvija i analizira moguće i nemoguće oblike protesta. Protest, koji se nakuplja, dozrijeva, a ipak je neidentificiran, neizgovoren, bezvučan, još uvijek u potrazi za svojim formatom i izrazom. Protest protiv kontrole, naše vlastite nemoći i nedjelatnosti. Protest protiv naše nemoći da protestiramo protiv neospornog scenarija jednoga sustava.

PRO-TEST LAB skicira scenarij moguće forme protesta te upošljava medijski aparat kako bi se testiralo zašto takav protest jest ili nije moguć. PRO-TEST LAB pretvara kino u produkcijski centar, kao da "Lietuva" (kino) producira film o nečemu nepostojećem, te postavlja pitanje "zašto?".

Što je LIETUVA?

Na poraženim bojištima privatizacije "Litva" je postala značajna orijentacijska točka. Kino Lietuva izgrađeno je 1965. godine kao primjer sovjetske modernističke arhitekture, a - što je važno - najveće je kino u Litvi s više od 1.000 sjedala i platnom od 200 m² (koje nudi idealnu veličinu slike). Sjedište je filmskoga festivala (Vilnius Film Festival) te je kao takvo odigralo značajnu ulogu u stvaralačkom životu čitave generacije stanovnika Vilnusa. I naziv poduzeća "Lietuva" (Litva) je važan označitelj nacionalnog identiteta, jer njegovo ime nikada nije imalo nikave sovjetske prizvuke (tj. nisu ga nazvali kinom Sovjetske Republike Litve).

2002. godine vilniuske su gradske vlasti šutke prodale kino dvoranu privatnim poduzetnicima uz opomenu da u trogodišnjem razdoblju mora funkcionirati kao kino. Taj je rok istekao 1. srpnja 2005. godine kada je počeo protest za spašavanjem kina.

Građani koji su se pridružili PRO-TEST LAB-u dolaze iz različitih, ponekad suprotstavljenih zajednica i društvenih grupa, stari i mladi, studenti i umirovljenici, intelektualci i radnici. Program u prostoru se uređuje i diskutira putem mailing liste: vilma@vilma.cc. Dosad mu se pridružilo preko 180 ljudi, uključujući: studente

arhitekture, aktiviste zelene stranke, vegane, anarhiste, glazbenike, studente Akademije za televiziju i film, animatore, filmaše i producente, studente Kazališne akademije, socijalno-demokratsku stranku, slučajne prolaznike i redovite posjetitelje. Njihova je zajednička želja sudjelovati u pripremanju, izvođenju i arhiviranju protestnih akcija koje se okupljaju oko zajednice na mailing-listi.

Što je arhiv PRO-TEST LAB-a?

Arhiv PRO-TEST LAB-a je umjetnički projekt koji prikazuje kolekciju slika i rekvizita te odnose koje oni u protestnoj akciji proizvode. Arhiv ucrtava pokušaje prikazivanja autonomne aktivističke platforme u okviru umjetničkog projekta koja bi mogla prodirjeti u stvarnost kroz političko djelovanje. Ovo se simultano razvija i unutar i izvan umjetničkog sustava uz evši u obzir tenziju koju takav odnos proizvodi.

Arhiv PRO-TEST LAB-a započeo je s radom 2005. godine, kad i aktivnosti PRO-TEST LAB-a u kinu Lietuva povezane s kampanjom za očuvanje najveće kino dvorane u Vilniusu.

Arhiv PRO-TEST LAB-a sakuplja i objavljuje oblike protesta protiv situacije s kinom Lietuva, fokusirajući se na raspravu o javnom prostoru nasuprot korporativnoj privatizaciji; protest protiv režimā kontrole, naših vlastitih nedostataka i nedjelatnosti; protest protiv naše nemoći da protestiramo protiv neospornog scenarija jednoga sustava.

Paviljon, nekadašnja blagajna za prodaju ulaznica u kinu Lietuva, preuređena je u prostor PRO-TEST LAB-a. On ima funkciju uređaja za snimanje te postupno gradi identitet, i scenarij, prostora i arhiva. Pozivajući se na rani model kamere braće Lumiere koji je izvršavao dvostruku funkciju (i snimanja i projiciranja), ovaj uređaj za snimanje generira akciju te istodobno bilježi različite metode protesta. Bilježi protest koji akumulira, sazrijeva, pa ipak ostaje neidentificiran, neizgovoren, bezvučan, još uvijek u potrazi za svojim formatom i načinom da se artikulira. Na poraženim bojištima privatizacije kino Lietuva postalo je značajnom orijentacijskom točkom koja bi umjetnički zahtjev mogla proširiti na politički otpor. PRO-TEST LAB obraća se kolektivnoj proizvodnji i participaciji u namjeri da stvori zajednicu koja aktivira kulturnu i političku imaginaciju.

Arhiv izgrađuju umjetničke produkcije i događanja prikazani kao kampanja za ponovno zauzimanje javnoga prostora, kao njihova protestna metoda. Arhiv nastoji pokrenuti raspravu koja bi otkrila konflikt privatizacije i javnosti, umjetnosti i etike, aktivizma i produkcije. Započevši kao umjetnički projekt koji istražuje snage produktivne strane protesta, PRO-TEST LAB arhivira sve mogućnosti nemogućeg protesta koje se javljaju protiv specifične situacije privatizacije javnoga prostora.

ZA VIŠE INFORMACIJA POSJETI:

<http://transform.eipcp.net/correspondence/1179495490>

<http://www.indymedia.org/en/2007/05/886010.shtml>

<http://www.liberation.fr/culture/cinema/237838.FR.php>

<http://www.baltictimes.com/news/articles/12887/>

http://www.networkcultures.org/weblog/archives/2005/06/hacking_public.html

<http://www.vilma.cc/LIETUVA/index.php?mid=221>

<http://www.vilma.cc/LIETUVA>